

Uppsala 2011-01-18

Lika värde; *En förutsättning för hög kvalitet i svensk utbildning?*

Greger Bååth

Gd
Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Vårt uppdrag: (från vår instruktion)

*”Specialpedagogiska skolmyndigheten ska verka för att alla barn, elever och vuxenstuderande med funktionsnedsättning får tillgång till en **likvärdig utbildning** och annan verksamhet **av god kvalitet** i en trygg miljö.*

Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna och de vuxenstuderande” .....

(SPSM:s instruktion 1 §)

Plattform för Lika värde

- Vision:**

En likvärdig utbildning för alla - tillsammans gör vi det möjligt

- Verksamhetsidé:**

Vi arbetar för en lärmiljö som ger bästa möjliga förutsättningar för alla, oavsett funktionsförmåga.

- Det gör vi genom att*

- *ge råd och stöd till ansvariga för skolor,*
- *erbjuda undervisning i specialskolor,*
- *utveckla och producera läromedel, samt*
- *fördela statsbidrag.*

- Kärnvärden:**

Respekt för individen - delaktighet – tillgänglighet

Kan positivt bemötande och
respekt för elever med särskilda
behov leda till höjd kvalitet i
skolan för alla elever?

Räcker det med en välvillig
inställning till elever med
särskilda behov och med att ha
bra handlingsprogram eller
liknande

Några tidigare iakttagelser;

Skolverkets rapport 2008: *Tillgänglighet till skolans lokaler och valfrihet för elever med funktionsnedsättning*

- Låg kunskap om tillgänglighet
- Låg kunskap om behov hos elever med funktionsnedsättning

Rapport Rädda Barnen 2008: *Får jag vara med? Om vardagen i skolan för elever med rörelsehinder.*

- Osäkerhet om inklusion
- Behov av kunskap om funktionsnedsättnings betydelse för lärande och kunskapsutveckling

Skolinspektionen 2009/10

- Välvillig inställning men brister i kunskaper, leder till bristande likvärdighet.

Tillgänglighet, ett nyckelbegrepp

- ”Tillgänglighet är ett begrepp som används för att beskriva hur pass väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för människor med funktionsnedsättning”

(Wikipedia)

SPSM och begreppet tillgänglighet

- Begreppet tillgänglighet kan förstås som ”olika aspekter av anpassningar, tänkande, bemötande och kunskaper som behövs för att göra verksamhet, information, läromedel, undervisning och lokaler tillgängliga för barn och elever”.
- (SPSM remissyttrande på skollagsbetänkande 2009)

Tänk tillgänglighet!

Vanliga tankar i skolan:

- Vad är tillgänglighet egentligen?
- Måste vi verkligen?
- Hur dyrt blir inte det då?
- Har vi tid?
- Tänk om vi gör fel!
- Vad börjar vi med?

Görandet får inte bli tänkandets gisslan

Tänkandet ska vara görandets motor

Grunden för tillgänglig utbildning ...

... är kunskap om

- Grundstenar för lärande
- Val av pedagogik
- Fysisk miljö och dess förutsättningar
- Individens förutsättningar

... vi ska i skolan

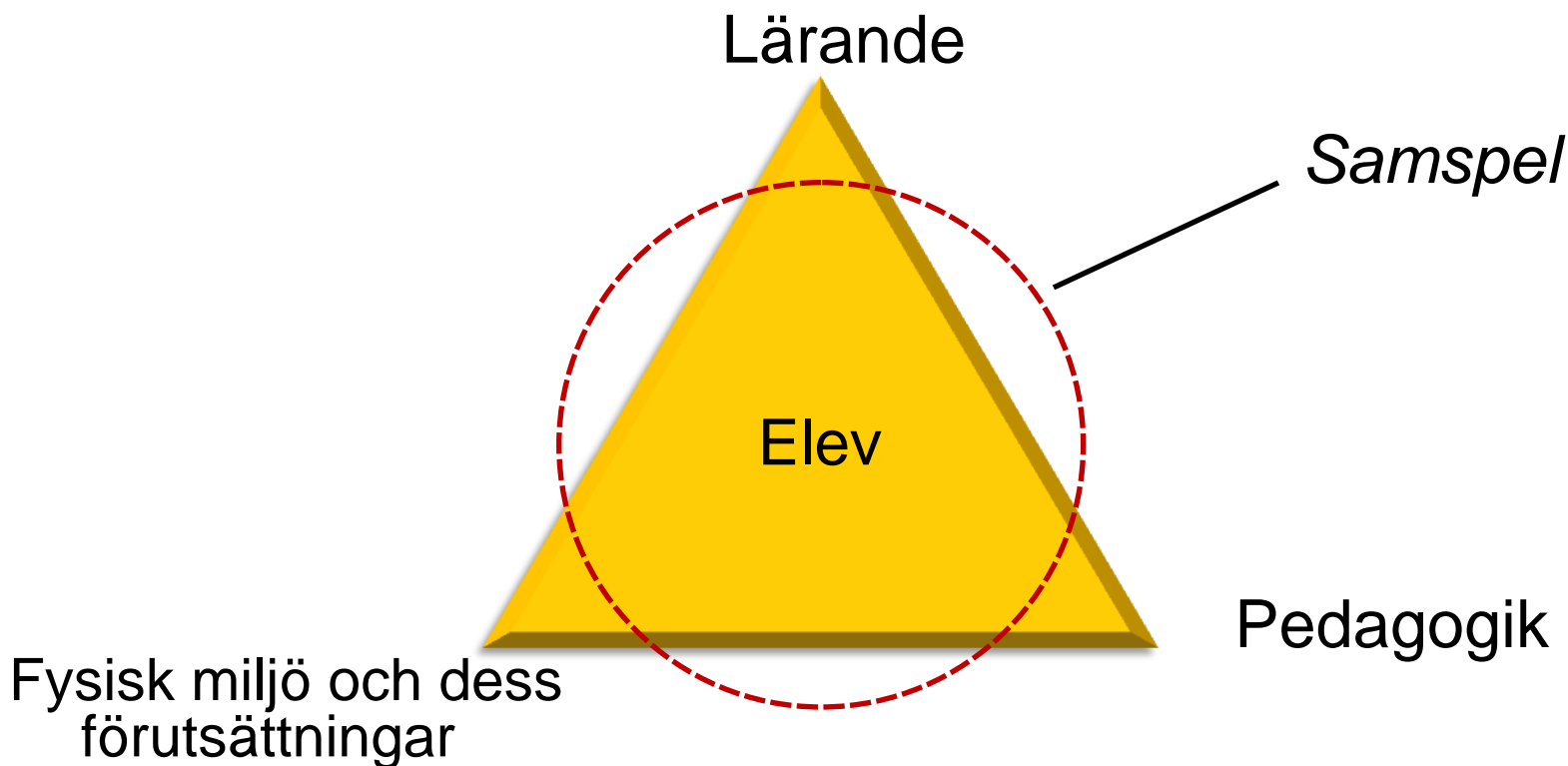

utgå ifrån elevens behov och rättigheter enligt:

- FN:s konvention om barnets rättigheter
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- Skollagen
- Arbetsmiljölagen
- Plan- och bygglagen
- Diskrimineringslagen
- Handikappolitiska handlingsplanen

Samspelsmodell för tillgänglig utbildning

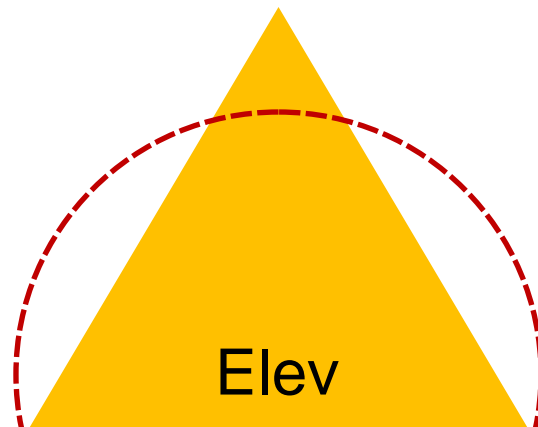

Lärande

eller "Hur påverkas möjligheten till lärande"?

Kunskap om konsekvenser av funktionsnedsättning för lärande:

- Språk och kommunikation
- Koncentration, fokusering och motivation
- Rörelse och förflyttning
- Socialt samspel
- Förmåga att kunna bearbeta och tolka information

Pedagogik

eller "Vilket val av pedagogiska strategier behöver göras"?

Kunskap om:

- Val av alternativ, anpassad och kompletterande pedagogik
- Alternativa lärverktyg, anpassade läromedel
- Lärstilar
- Samspel och sociala strukturer
- IT
- IUP och åtgärdsprogram
- Betyg och bedömning

Fysisk miljö och dess förutsättningar eller "Hur ska den fysiska miljön utformas"?

Kunskap om:

- Form för lärande
- Rum för lärande
- Ny- och ombyggnation
- Utemiljön
- Strategiskt tillgänglighetsarbete

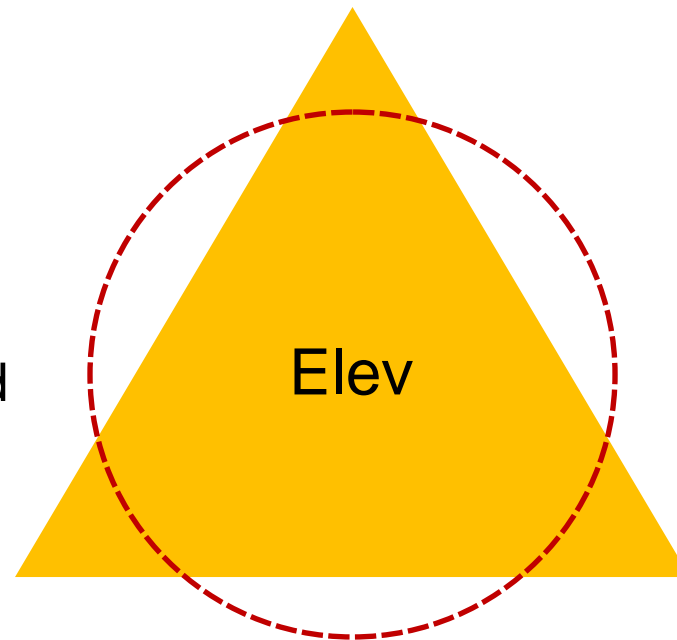

Eleven

eller "Vad har eleven i ryggsäcken"?

Kunskap om:

- Ålder
- Kön
- Funktionsnedsättning
- Social och kulturell bakgrund
- m.m

Du ska ha ett presentkort förstås!

Samspelsmodell för tillgänglig utbildning

Därför att:

- En möjlighet till att arbeta för en tillgänglig utbildning för alla
- Helhetsperspektiv
- Olika nivåer:
  - organisations nivå
  - grupp nivå
  - individ nivå
- Del av systematiskt arbetsmiljöarbete
- Användas som checklista
- Underlag för verksamhetsbeskrivning.
- Del av ett systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete
- **Ett aktivt verktyg i utvecklingen av skolans samlade kvalitet!**

Lagstiftning

- Bredare begreppsdefinition av ”tillgänglighet” som samspelsmodellen leder till:
  - ett problem eller en möjlighet?

Allas lika värde , en kvalitetsindikator i svensk skola!

- *Kan en skola ha en god kvalitet i sin utbildning utan att alla elevers lika värde respekteras och hanteras?*

• Kan en skola ha en god kvalitet i sin utbildning utan att alla elevers lika värde respekteras och hanteras?

- Nej,
- Skolan måste kunna se alla elevers möjligheter och utmana dem att nå sina mål

Det som är bra för elever med särskilda behov i skolan :

- är bra för alla elever!

- därför viktigt att söka generella breda lösningar i skolan, inte utgår från ett snävt individperspektiv.

Dessa generella lösningar är kvalitativa utvecklingsinsatser för hela skolan!

Tillgänglighet

-en förutsättning för delaktighet

Delaktighet

- en förutsättning för allas *Lika värde*

Lika värde

- *En förutsättning för hög kvalitet i svensk utbildning!*

**Skapa mervärde
i skolan
skapa kvalitet.**

Tänk tillgänglighet!

Läs mer på

www.spsm.se/tillganglighet

Tack !